

03-06-2022

Review Legekunst

Kunsten at integrere legekunst i den styrkede pædagogiske læreplan

PROFESSIONSHØJSKOLEN ABSALON

Martin Hoffmann, Merete Sørensen, Thomas Thorsen

Indhold

Review Legekunst	2
Forskningsspørgsmål og baggrund.....	2
Litteratursøgning i forbindelse med projektet: Kunsten at integrere legekunst i den styrkede pædagogiske læreplan.	3
Udvælgelsesstrategier.....	4
Bibliotek.dk søgt 26.03.2020.....	4
NB-ECEC 30.03.2020	6
LIBRIS 18.05.2020	7
Oria 19.05.202	7
Resultat Bibliotek.dk (Dansk)	8
Referencer.....	8
Resultat ORIA (Norge) 38.....	12
Referencer.....	12
Resultat LIBRIS - Nationella bibliotekssystem (Sverige).....	15
Referencer.....	15
Udvælgelseskriterier	16
Udvalgte referencer til brug i projektet	17
Konklusion på litteraturreview	18

Review Legekunst

Følgende litteraturreview er udarbejdet i et fællesskab af forskningsgruppen repræsenteret ved Professionshøjskolen Absalon. Docent og Ph.d. Merete Sørensen, Lektor Thomas Thorsen og Ph.d. og lektor Martin Hoffmann.

Litteratur reviewet udspringer af det nationale forskningsprojekt: Legekunst – kunst og kultur i de yngstes hverdag. LegeKunst er et landsdækkende løft til 0-6 års området som bygger bro og skaber møder mellem børn, dagplejere, pædagoger, institutionsledere, forskere, studerende, kunstnere og kulturformidlere på tværs af hele Danmark. Gennem nye, tætte fællesskaber skabes et forskningsbaseret erfaringsgrundlag for, hvordan vi på tværs af professioner kan arbejde sammen om at skabe den højest mulige kvalitet og inddragelse, når børn lokalt møder kunstnere, kulturinstitutioner og kulturformidlere i dagtilbud

(<https://www.kulturprinsen.dk>)

I projektets forskningsdel engageres forskere og vidensmedarbejdere fra Danmarks Pædagogiske Universitetsskole og Professionshøjskolerne UCL, VIA UC, KP, UCN og Absalon. De forskellige forskningsgrupper fra de forskellige uddannelsesinstitutioner deler løbende forskningsresultater og indsigter fra forskningsarbejdet i de deltagende dagtilbud. Forskningsgrupperne har forskellige foki i deres forskningsarbejde. Heriblandt kan nævnes:

- Pædagogens rolle i børns møde med kunst og kultur (KP)
- Fællesskaber ved æstetisk praksis i dagtilbud (UCN)
- Eksperimenterende Legekunst-miljøer (VIA UC)
- Leg og dannelse som affektive processer & Inspiration til børns fantasilege (DPU)
- Kunsten at integrere Legekunst i den styrkede pædagogiske læreplan (Absalon)

I forskningsgruppen på Professionshøjskolen Absalon, har vi fokus på: *Kunsten at integrere Legekunst i den styrkede pædagogiske læreplan*. I foreliggende review, præsenteres Absalons forskningsspørgsmål og motivation forud for den egentlige litteratursøgning der kan findes længere nede i dette dokument. Litteratursøgningen er foretaget semi- struktureret og har til formål, at nærme sig et blik for skandinavisk forskningslitteratur der relaterer sig til Absalons samlede forskningsspørgsmål. Disse præsenteres i det næste.

Forskningsspørgsmål og baggrund

I det følgende præsenteres forskningsprojektets baggrund og forskningsspørgsmål. Forskningsprojektet er et appreciative inquiry-inspireret aktionsforskningsprojekt hvor samskabelse og børneperspektivet spiller en central rolle. Hvis der ønskes en uddybende beskrivelse af forskningsprojektets metodiske tilgange, så kan der henvises til den samlede projektbeskrivelse.

Den nye styrkede pædagogiske læreplan for dagtilbud i Danmark fremhæver legens grundlæggende rolle i børns læring og dannelse. Ud fra pragmatisk æstetikteori ses leg, kunst og æstetisk virksomhed som direkte relaterede og lystbetonede kulturelle udtryks- og erkendelsesformer, der som mangfoldige sprog overleveres og udvikles i praksisfællesskaber i samspil med kompetente andre (Vygotsky, 1978; Dewey, 1980; Austring & Sørensen, 2006; Rasmussen, 2013; Sørensen, 2015). I børnehavens kunstmøder og æstetiske og legende praksisser kan disse kompetente andre ud fra teorien om en kollektiv NUZO (Sørensen, 2015, 2019) være den samlede gruppe af kunstnere, pædagoger og børn, som indgår i samspillet i den konkrete praksis.

Ud over at være en selvstændig oplevelses- og udtryksform peger flere nationale og internationale studier på, at arbejde med kunst og æstetisk virksomhed i skoleregi kan rumme en lang række lærings- og dannelsespotentialer for de deltagende børn og unge (Bamford, 2006; Catterall, 2009; DICE, 2010; The College Board, 2012; Chemi, 2017). En central dimension i Bamfords UNESCO-finansierede studie er helt i tråd med UNESCOs Seoul agenda for ”Development of Arts Education” (2010), at ikke alene adgangen til men yderligere kvaliteten af det kunstneriske arbejde med eleverne er af afgørende betydning for deres lærings- og dannelsesmæssige udbytte. Der er således forskningsmæssigt belæg for og UNESCO-fokus på værdien af arbejde med kunstnerisk virksomhed i forhold til skolebørn og skolens læringsmål. Der mangler imidlertid for det første undersøgelser af, hvilken betydning mødet med kunst og æstetiske processer kan have i en dansk børnehave kontekst, når disse processer indgår som en integreret del af dagtilbuddets arbejde med den styrkede pædagogiske læreplans tredobbelte fokus på leg, læring og dannelse (Socialministeriet, 2018). For det andet mangler man metodiske undersøgelser af, hvordan kvaliteten af disse kunstmøder, æstetiske processer og lege kan undersøges, vurderes og dokumenteres. Endelig mangler der forskningsmæssig undersøgelse af, hvilke potentialer og udfordringer samspillet mellem forskellige fagprofessionelle aktører i dagtilbuddet kan rumme for de deltagende voksne. Det er disse udfordringer, som dette forskningsprojekt ønsker at adressere med følgende forskningsspørgsmål:

1. Hvilken betydning kan børns møde med kunst og kultur i børnehaven have for de deltagende børns oplevelse, dannelse og læring i relation til den styrkede pædagogiske læreplan?
2. Hvordan kan kvaliteten af den oplevelsesmæssige værdi og den lærings- og dannelsesmæssige betydning for børnene af disse kunstmøder undersøges, vurderes og dokumenteres?
3. Hvilke potentialer og udfordringer kan legekunstpraksisserne rumme for de deltagende voksne?

Litteratursøgning i forbindelse med projektet: Kunsten at integrere legekunst i den styrkede pædagogiske læreplan.

I det følgende præsenteres søgestrategier i forbindelse med afdækning af eksisterende og nyere forskning fra 2010 – til dags dato indenfor de ovenstående præsenterede forskningsspørgsmål. Søgestrategien har været todelt hvor den *første* del afdækker hvilken betydning børns møde med kunst og kultur i børnehaven kan have for børnenes oplevelse, dannelse og læring. Den *anden* del afdækker hvilke potentialer og udfordringer legekunstpraksissen kan have for de deltagende voksne.

Da projektet kun har ønsket afdækket erfaringer fra de tre nordiske lande (Danmark, Sverige og Norge) er der blevet søgt i følgende nationale baser.

Fra Danmark er der blevet søgt i *bibliotek.dk*, der er nationalbasen fra Danmark. I bibliotek.dk registreres alt hvad der udkommer i Danmark, samt der registreres alt hvad der findes på danske folke- og forskningsbiblioteker.

Derudover er der blevet søgt i *Den Danske Forskningsdatabase*, hvor undervisere fra universiteterne og professionshøjskolerne har indberetningspligt om deres vidensproduktion, hvilket burde få opsamlet de materialer der ikke bliver opfanget af bibliotek.dk eller er vidensprodukter som ikke er en del af nationalbibliografien.

Fra de nordiske lande er der fra Sverige blevet søgt i *Libris*, som indeholder samlingerne fra alle universitets- og högskolebiblioteker foruden de fleste forskningsbiblioteker samt ca. 20 folkebiblioteker. Udover de almindelige bibliotekssamlinger henvises der også til eksamensopgaver og afhandlinger. Fra Sverige er der

også blevet søgt i *Diva* som er en ”pendant” til Den Danske Forskningsbase, for at afdække vidensproduktionen fra universiteterne og de højere svenske læresteder.

Fra Norge er der blevet søgt i *ORIA*, som er fællesportal for den samlede mængde fra de fleste norske fag- og forskningsbiblioteker. *CRISTIN* er et fællessystem til registrering og rapportering af forskningsaktiviteter i den norske forsknings- og uddannelsessektor hvor der er blevet søgt i *Forskningsresultater NVI* der henviser til videnskabelig vidensproduktion i Norge.

Derudover er der blevet søgt i den fællesskandinaviske base *NB-ECEC* som opsamler forskningsmateriale indenfor dagtilbudsområdet. Databasen optager studier, der retter sig direkte mod institutionaliserede dagtilbud for 0-6 årige. Populære fremstillinger, lærebøger, videnskabelige metodediskussioner etc., inkluderes ikke.

Udvælgelsesstrategier

Her vil jeg præsentere vores udvælgelsesstrategier. Dette opdateres efter vores kommende forskningsmøde.

Der medtages udelukkende artikler som er egentlige forskningsartikler eller forskningsrapporter dvs, skrevet af uddannede forskere med en ph.d. grad

Der medtages ikke universitets opgaver – undtagen ph.d. afhandlinger

Der medtages udelukkende artikler der rummer en empirisk praksis i dagtilbud

Der medtages udelukkende artikler der omhandler enten

- Perspektiver på læreplaner i dagtilbud
- Kunst og æstetik i dagtilbud

Der medtages ikke lærebøger idet der kun medtages rapporter fra primærforskning

Studierne skal vedrøre dagtilbud for 0-6-årige i Danmark, Norge eller Sverige. • Studierne skal have et eksplicit fokus på dagtilbud. • Studierne skal udgøre primær forskning, ikke fx debatlitteratur eller lærebøger. Ph.d.-afhandlinger medtages, men ikke eksamensopgaver under ph.d.-niveau. • Studierne skal være tilstrækkeligt afrapporteret til at kunne foretage in- eller eksklusion.

Jeg tænker lidt på om vi skal lave en lignende søgning på børneperspektiver i dagtilbud

Bibliotek.dk søgt 26.03.2020

I forbindelse med søgning i Bibliotek.dk blev der i første omgang søgt på forskellige ord der kunne dække den æstetiske dimension hvilket i søgning 1 gav 400.070 henvisninger.

Da den undersøgte målgruppe er børn fra børnehaver eller dagtilbud blev der søgt på disse i søgning 2 hvilket gav 29.292 henvisninger.

I søgning blev de to første søgninger kombineret med den boolske operator and for at finde fællesmængden hvilket gav 960 henvisninger hvilke yderligere blev reduceret til 360 henvisninger i søgning 4 da henvisningerne højst måtte være 10 år gamle.

S1	((kunst* or æsteti* or billedkunst*)) or ("æstetiske læreproces*")	400.070
S2	(børnehave* or dagtilbud*)	29.292
S3	S1 and s2	960
S4	S3 and år>2010	360
S1	((kunst* or billedkunst*)) or ("æstetiske læreproces*")	385.504
S2	(børnehave* or dagtilbud*)	29.292
S3	S1 and s2	730
S4	S3 and år>2010	221

(((((kunst* or billedkunst*)) or ("æstetiske læreproces*")))) and ((børnehave* or dagtilbud*))

((((((kunst* or billedkunst*)) or ("æstetiske læreproces*")))) and ((børnehave* or dagtilbud*)))) and ((dannelse* or læring*)) 71 hits

kombineres denne søgning med læreplan* er der kun 2 hits

((børnehave* or dagtilbud*)) and ((dannelse* or læring*)) and (((("æstetiske læreproces*") or ((kunst* or billedkunst* or musik* or drama*)))) 71 unikke hits (139 hits) (15.05.2020)

((læreplan*)) and (((børnehave* or dagtilbud*)) and ((dannelse* or læring*)) and (((("æstetiske læreproces*") or ((kunst* or billedkunst* or musik* or drama*)))))) 2 unikke hits (5 hits) (15.05.2020)

NB-ECEC 30.03.2020

s1	Udgivelsesland= (Danmark or Norge or Sverige) and emnekombination=kreativitet and år>2010	6
s2	Udgivelsesland=(Danmark or Norge or Sverige) and emnekombination = tegning and år>2010	12

Søgning m. personale (pædagog* or personale*)

LIBRIS 18.05.2020

	år>2010	
s1	((konst* OR drama* OR musik*) OR (estetiska läroprocesser)) AND (förskola)	97 hits

Oria 19.05.202

I Oria blev der gennemført en søgning med emneordene fra S1 der alle blev højretrunkeret hvilket gav 545 henvisninger.

Disse reduceredes i s2 til 151 henvisninger ved at kræve at ingen henvisninger måtte være ældre end 10 år gamle samt at sproget skulle være på norsk for at fjerne bl.a. svenske og danske titler der var oversat til norsk.

Endelig blev de 151 poster screenet af bibliotekaren for relevans i forhold til problemformuleringen hvilket bragte antallet af henvisninger yderligere ned på 39.

s1	(esteti* ELLER konst* ELLER musikk* ELLER drama) OG (barnehage*) OG (dannelse* ELLER læring*)	545
s2	s1 and spr=nor and år>2010	151
	relevansscreening af bibliotekaren	38

Resultat Bibliotek.dk (Dansk)

[Bibliotek.dk](#), er nationalbasen fra Danmark. I bibliotek.dk registreres alt hvad der udkommer i Danmark, samt der registreres alt hvad der findes på danske folke- og forskningsbiblioteker. I bibliotek.dk fremkommer også titler og referencer fra de øvrige Skandinaviske lande.

Referencer

Hverdagsrutiner. (2014). Kbh: Tidsskriftet Vera.

Early years foundations : critical issues. (2014) (2. edition). Maidenhead: Open University Press.

Assarsson, P. (2015). *Musik och estetiska lärprocesser i förskolan [Elektronisk resurs]*. Hentet fra <http://urn.kb.se/resolve?urn=urn:nbn:se:lnu:diva-46181>

Bakken, M., & Hommersand, S. B. (Red.). (2013). *Barn, kunst og kultur*. Oslo: Universitetsforlaget.

Bendroth Karlsson, M. (2010). *Bildskapande i förskola och skola [Elektronisk resurs]*. Lund : Studentlitteratur ;

Björklund, C., & Palmér, H. (2019). I mötet mellan lekens frihet och undervisningens målorientering i förskolan [Elektronisk resurs]. I *Forskning om undervisning och lärande* (Bd. 7:1, 64–85). Forskning om undervisning och lärande. Hentet fra <http://urn.kb.se/resolve?urn=urn:nbn:se:lnu:diva-81349>

Bjørlykke, R. Å. (2012). Læring i og gjennom kunsthøgskolen med fokus på musikk og språk : didaktikk for barnehage og grunnskule. (M. (Volda), Red.). Høgskulen i Volda Møreforskning Volda.

Broström, S. (2013). *Pædagogiske læreplaner : at arbejde med didaktik i børnehaven*. Kbh.: Nota. Hentet fra <https://nota.dk/bibliotek/bogid/604229>

Ehrlin, A. (2020). *Estetiska uttrycksformer i teori och praktik : bild-, drama- och musikdidaktik*. Stockholm: Liber.

Elm, A. (2012). *Design för lärande i förskola [Elektronisk resurs]*. Norstedts. Hentet fra http://s3-eu-west-1.amazonaws.com/production-thumbnails/ebook_thumbs/5779_ebook_cover.jpg

Engesvik, N. (2014). Barnehagelæreren og profesjonell kompetanse: En kvalitativ studie av hvordan pedagogen utøver den profesjonelle kompetansen for å skape en felles forståelse for barns medvirkning. (T. Korsvold & F. for samfunnsvitenskap og teknologiledelse Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet Pedagogisk institutt, Red.). Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet, Fakultet for samfunnsvitenskap og teknologiledelse, Pedagogisk institutt.

- Fimreite, H., & Fossøy, I. (2018). Kunnskap i endring. *Nordic Studies in Education*, 38(01), 52–66.
<https://doi.org/10.18261/issn.1891-5949-2018-01-05>
- Fjeld, B., Jerpseth, A., & Fossnes, K. (2018). Nå blir det fargebonanza! *Første steg : tidsskrift for førskolelærere*, (2), 56–59.
- Fjellheim, M. (2015). Kunstpedagogen i barnehagen. NTNU.
- Folkman, S., Johansson, I., Lindgren, A.-L., & Björk-Willén, P. (2017). *Distans, disciplin och dogmer - om ett villkorat lyssnande i förskolan [Elektronisk resurs] En studie av lyssnandet i en Reggio Emiliainspirerad pedagogik*. Stockholm University. Hentet fra <http://urn.kb.se/resolve?urn=urn:nbn:se:su:diva-141571>
- Fredriksen, B. C. (2013). *Begripe med kroppen : barns erfaringer som grunnlag for all læring*. Oslo: Universitetsforl.
- Frønes, M. H., & Glaser, V. (2019). *Praksisbok for barnehagelærerstudenten*. Oslo: Universitetsforl.
- Fuglestad, S., Grønning, E., & Storø, J. (2019). Aktivitetsfaget i barnevernspedagogutdanningen – i et nytteperspektiv. *Tidsskriftet Norges Barnevern*, (01–02), 86–103.
<https://doi.org/10.18261/ISSN.1891-1838-2019-01-02-07>
- Fønnebø, B. (2014). *Kunstneriske bevegelser i barnehagen : de yngstes formgivning, bildeskaping og verksteder*. Oslo: Cappelen Damm akademisk.
- Glaser, V. (2018). *Barnehagens grunnsteiner : formålet med barnehagen (2. utg.)*. Oslo: Universitetsforl.
- Glaser, V., Størksen, I., & Drugli, M. B. (2018). *Utvikling, lek og læring i barnehagen : forskning og praksis (2. utg.)*. Bergen: Fagbokforl.
- Gulpinar, T., Hernes, L., Winger, N., & barn, M. blikk for. (2016). *Blikk fra barnehagen*. Bergen: Fagbokforl.
- Guss, F. G. (2015). *Barnekulturens iscenesettelser : I : Lekens dynamiske verdener (Bd. 1)*. Oslo: Cappelen Damm akademisk.
- Guss, F. G. (2017). *Barnekulturens iscenesettelser : II : Dramaturgiske spiraler. Barnekulturens iscenesettelser 2 (Bd. II :)*. Oslo: Cappelen Damm akademisk.
- Hansson, H. (2016). *En barnehage til begjær : å gi form til barnehagens innhold*. Bergen: Fagbokforl.
- Hatlevik, I. K. R. (2018). Transformativ læring. *Uniped*, 41(04), 384–400.
<https://doi.org/10.18261/issn.1893-8981-2018-04-02>

- Heggstad, K. M., Eriksson, S. A., & Rasmussen, B. (2013). *Teater som danning*. Bergen: Fagbokforl.
- Hernes, L., Vist, T., & Winger, N. (2019). *Blikk for barn* (1. utgave.). Bergen: Fagbokforlaget.
- Horn, B. S. (2018). Å synge oss sammen. Norske barnesanger som inkluderingsverktøy for barn med minoritetsbakgrunn i en barnehage. Norges musikkhøgskole.
- Kjær, A. (2018). *Barn og estetisk praksis : sanser, væren og læring*. (I. C. Goveia, Red.), *Æstetisk praksis og barn : sanser, væren og læring i dagtilbuddets læreplan*. Oslo: Cappelen Damm akademisk.
- Klepvik, K., Henriksen, A., Sæle, O. O., & Vevatne, S. V. (2018). Et kroppsetetisk perspektiv på barnehagelærerstudenters sirkusprosjekt – om dannelsesmøter med leken, barnet og seg selv. *Barn*, 36(1). <https://doi.org/10.5324/barn.v36i1.2569>
- Klinge, O. E. (2016). « Det er jo lek og læring, sant? » : Konstruksjon av profesjonelle identiteter og kritiske standpunkt.
- Kolle, T. (2017). *Pedagogisk dokumentasjon : inspirasjoner til bevegelige praksiser*. (A. S. Larsen & B. Ulla, Red.) (2. utg.). Bergen: Fagbokforl.
- Krokstad, I. E. (2014). Rommet som den tredje pedagog - En studie av pedagogers forståelse av rommets betydning - med fokus på estetisk virksomhet. NTNU. INTERESSANT MED RUMMET SOM DEN TREDJE PÆDAGOG
- Lidsheim, G. S. (2018). - Fordi det gir livet mitt farge: Fire barnehagelæreres syn på estetiske læreprosesser. (T. Vist & K. Halle, Red.). University of Stavanger, Norway.
- Lindqvist, A. (2019). Bortglömda kroppar i ett akademiserat förskolläraryrkeprogram? [Elektronisk resurs] om förskollärares lärprocess. I *På Spissen* (Bd. 5:1, 43–64). På Spissen. Hentet fra <http://urn.kb.se/resolve?urn=urn:nbn:se:umu:diva-157074>
- Møen, I.-L., & Thoresen, E. (2019). *Kunstpædagogisk utviklingsarbeid i barnehagen* (1. utgave.). Bergen: Fagbokforlaget. OG BYGGER PÅ EMPIRISK ARBEJDE
- Oftedal, T. (2018). Bedre innhold i barnehagen? En kritisk diskursanalyse av kunstfagenes plass i barnehagen i Stortingsmelding 19 Tid for lek og læring. Bedre innhold i barnehagen (Kunnskapsdepartementet, 2015-2016). (S. S. Hovde, Red.). NTNU.
- Olsson, M. R. (2011). Å bryte mønstre : forståelse av estetikkens verdi i pedagogisk virksomhet i barnehagen. (N. teknisk-naturvitenskapelige universitet P. for lærerutdanning, Red.). Trondheim: M.R. Olsson.

- Pramling Samuelsson, I., Jonsson, A., & Sjøbu, A. (2018). *Barnehagens yngste barn : perspektiver på omsorg, læring og lek. Förskolans yngsta barn : perspektiv på omsorg, lärande och lek.* Bergen: Fagbokforl.
- Pramling Samuelsson, I., Wallerstedt, C., & Pramling, N. (Red.). (2014). *Man ser inte gruppen för alla barn : individer, grupper och kommunikativa möten i förskolan* (1. uppl). Lund: Studentlitteratur.
- Rasmussen, K. (Red.). (2011). *Tema: Hverdag, pædagogik og organisering i institutioner.* Århus: Dansk Pædagogisk Forum.
- Rieck, A. (2017). Hvordan kan estetisk erfaring forstås som en måte å lære på – satt inn i en barnehagekontekst. En teoretisk-hermeneutisk studie. Høgskolen i Oslo og Akershus.
- Schei, T. B. (Red.). (2019). *Musikkpraktisk klokskap : I arbeid med barnehagebarn* (1. udgave). Bergen: Fagbokforlaget.
- Simion, G. A. S. (2019). «Det er lenge til jeg skal gå ut!» En kasestudie av barnehagebarn i 4- 5 års alderen i musicking aktiviteter på egne premisser. "It will not go outside until later!" *A case study of kindergarten children aged 4- 5 years interacting with rhythm instruments on their own premises.* Høgskolen på Vestlandet.
- Styrke, B.-M. (2015). *Kunskapande i dans : om estetiskt lärande och kommunikation.* Stockholm: Liber.
- Sæther, M. (2017). En musikers møte med de yngste barna i barnehagen. Om ikke å vite på forhånd hvilke ideer som kan komme til å fungere.
- Vist, T., & Alvestad, M. (2012). *Læringskulturer i barnehagen : flerfaglige forskningsperspektiver.* Oslo: Cappelen Damm akademisk.
- Woldstad, caroline K. (2019). Eventyrlig formidling -Rom for fantasi og lek. (E. K. Gjervan, Red.). Dronning Mauds Minne Høgskole for barnehagelærerutdanning.
- Wolf, K. R. D. (2017). *Medvirkning til barns spontane lek - i barnehagen. Medvirkning til barns spontane lek.* Oslo: Universitetsforlag.

Resultat ORIA (Norge) 38

Via Oria bibsyst.oria.no samsøger man i biblioteksbasen, som inneholder bøker, tidsskrifter, lyd, noter m.m. som finnes på bibliotekerne i Oria-fællesskabet samt i baserne ForskPub og ForskPro, som inneholder hhv. publikasjoner og projekter udarbejdet ved norske forskningsinstitusjoner. Oria er en søkemotor som lar deg søke i norske fag- og forskningsbiblioteks ressurser; bøker, artikler, tidsskrifter, musikk, filmer og elektroniske ressurser m.m.

Referencer

Estetiske læreprosesser i skole, kulturskole og barnehage. (2013). Trondheim: Akademika forlag.

Drama, teater og demokrati : antologi : I barnehage, skole, museum og høyere utdanning. (u.å.). Bergen: Fagbokforlaget.

Bjørlykke, R. Å. (2012). Læring i og gjennom kunstoffag med fokus på musikk og språk : didaktikk for barnehage og grunnskule. (M. (Volda), Red.). Høgskulen i Volda Møreforskning Volda.

Engesvik, N. (2014). Barnehagelæreren og profesjonell kompetanse: En kvalitativ studie av hvordan pedagogen utøver den profesjonelle kompetansen for å skape en felles forståelse for barns medvirkning. (T. Korsvold & F. for samfunnsvitenskap og teknologiledelse Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet Pedagogisk institutt, Red.). Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet, Fakultet for samfunnsvitenskap og teknologiledelse, Pedagogisk institutt.

Fimreite, H., & Fossøy, I. (2018). Kunnskap i endring. *Nordic Studies in Education*, 38(01), 52–66. <https://doi.org/10.18261/issn.1891-5949-2018-01-05>

Fjeld, B., Jerpseth, A., & Fossnes, K. (2018). Nå blir det fargebonanza! *Første steg : tidsskrift for førskolelærere*, (2), 56–59.

Fjellheim, M. (2015). Kunstpedagogen i barnehagen. NTNU.

Fredriksen, B. C. (2013). *Begripe med kroppen : barns erfaringer som grunnlag for all læring.* Oslo: Universitetsforl.

Frønes, M. H., & Glaser, V. (2019). *Praksisbok for barnehagelærerstudenten.* Oslo: Universitetsforl.

Fuglestad, S., Grønning, E., & Storø, J. (2019). Aktivitetsfaget i barnevernspedagogutdanningen – i et nytteperspektiv. *Tidsskriftet Norges Barnevern*, (01–02), 86–103. <https://doi.org/10.18261/ISSN.1891-1838-2019-01-02-07>

- Fønnebø, B. (2014). *Kunstneriske bevegelser i barnehagen : de yngstes formgivning, bildeskaping og verksteder*. Oslo: Cappelen Damm akademisk.
- Glaser, V. (2018). *Barnehagens grunnsteiner : formålet med barnehagen (2. utg.)*. Oslo: Universitetsforl.
- Glaser, V., Størksen, I., & Drugli, M. B. (2018). *Utvikling, lek og læring i barnehagen : forskning og praksis (2. utg.)*. Bergen: Fagbokforl.
- Gulpinar, T., Hernes, L., Winger, N., & barn, M. blikk for. (2016). *Blikk fra barnehagen*. Bergen: Fagbokforl.
- Guss, F. G. (2015). *Barnekulturens iscenesettelser : I : Lekens dynamiske verdener (Bd. 1)*. Oslo: Cappelen Damm akademisk.
- Guss, F. G. (2017). *Barnekulturens iscenesettelser : II : Dramaturgiske spiraler. Barnekulturens iscenesettelser 2 (Bd. II :)*. Oslo: Cappelen Damm akademisk.
- Hansson, H. (2016). *En barnehage til begjær : å gi form til barnehagens innhold*. Bergen: Fagbokforl.
- Hatlevik, I. K. R. (2018). Transformativ læring. *Uniped*, 41(04), 384–400.
<https://doi.org/10.18261/issn.1893-8981-2018-04-02>
- Heggstad, K. M., Eriksson, S. A., & Rasmussen, B. (2013). *Teater som dannning*. Bergen: Fagbokforl.
- Hernes, L., Vist, T., & Winger, N. (2019). *Blikk for barn (1. utgave.)*. Bergen: Fagbokforlaget.
- Horn, B. S. (2018). Å synge oss sammen. Norske barnesanger som inkluderingsverktøy for barn med minoritetsbakgrunn i en barnehage. Norges musikkhøgskole.
- Jæger, H. m. fl. (2019). *Digitale barnehagepraksiser : teknologier, medier og muligheter*. (H. Jæger, M. Sandvik, & A.-H. L. Waterhouse, Red.) (1. utgave.). Oslo: Cappelen Damm Akademisk.
- Kjær, A. (2018). *Barn og estetisk praksis : sanser, væren og læring*. (I. C. Goveia, Red.), *Æstetisk praksis og barn : sanser, væren og læring i dagtilbuddets læreplan*. Oslo: Cappelen Damm akademisk.
- Klepsvik, K., Henriksen, A., Sæle, O. O., & Vevatne, S. V. (2018). Et kroppsetetisk perspektiv på barnehagelærerstudenters sirkusprosjekt – om dannelsesprosesser med leken, barnet og seg selv. *Barn*, 36(1). <https://doi.org/10.5324/barn.v36i1.2569>
- Klinge, O. E. (2016). « Det er jo lek og læring, sant? » : Konstruksjon av profesjonelle identiteter og kritiske standpunkt.

- Kolle, T. (2017). *Pedagogisk dokumentasjon : inspirasjoner til bevegelige praksiser*. (A. S. Larsen & B. Ulla, Red.) (2. utg.). Bergen: Fagbokforl.
- Krokstad, I. E. (2014). Rommet som den tredje pedagog - En studie av pedagogers forståelse av rommets betydning - med fokus på estetisk virksomhet. NTNU.
- Lidsheim, G. S. (2018). - Fordi det gir livet mitt farge: Fire barnehagelæreres syn på estetiske læreprosesser. (T. Vist & K. Halle, Red.). University of Stavanger, Norway.
- Møen, I.-L., & Thoresen, E. (2019). *Kunstpedagogisk utviklingsarbeid i barnehagen* (1. utgave.). Bergen: Fagbokforlaget.
- Oftedal, T. (2018). Bedre innhold i barnehagen? En kritisk diskursanalyse av kunstfagenes plass i barnehagen i Stortingsmelding 19 Tid for lek og læring. Bedre innhold i barnehagen (Kunnskapsdepartementet, 2015-2016). (S. S. Hovde, Red.). NTNU.
- Olsson, M. R. (2011). Å bryte mønstre : forståelse av estetikkens verdi i pedagogisk virksomhet i barnehagen. (N. teknisk-naturvitenskapelige universitet P. for lærerutdanning, Red.). Trondheim: M.R. Olsson.
- Pramling Samuelsson, I., Jonsson, A., & Sjøbu, A. (2018). *Barnehagens yngste barn : perspektiver på omsorg, læring og lek. Förskolans yngsta barn : perspektiv på omsorg, lärande och lek*. Bergen: Fagbokforl.
- Rieck, A. (2017). Hvordan kan estetisk erfaring forstås som en måte å lære på – satt inn i en barnehagekontekst. En teoretisk-hermeneutisk studie. Høgskolen i Oslo og Akershus.
- Simion, G. A. S. (2019). «Det er lenge til jeg skal gå ut!» En kasusstudie av barnehagebarn i 4- 5 års alderen i musicking aktiviteter på egne premisser. "It will not go outside until later!" A case study of kindergarten children aged 4- 5 years interacting with rhythm instruments on their own premises. Høgskolen på Vestlandet.
- Sæther, M. (2017). En musikers møte med de yngste barna i barnehagen. Om ikke å vite på forhånd hvilke ideer som kan komme til å fungere.
- Vist, T., & Alvestad, M. (2012). *Læringskulturer i barnehagen : flerfaglige forskningsperspektiver*. Oslo: Cappelen Damm akademisk.
- Woldstad, caroline K. (2019). Eventyrlig formidling -Rom for fantasi og lek. (E. K. Gjervan, Red.). Dronning Mauds Minne Høgskole for barnehagelærerutdanning.
- Wolf, K. R. D. (2017). *Medvirkning til barns spontane lek - i barnehagen. Medvirkning til barns spontane lek*. Oslo: Universitetsforlag.

Resultat LIBRIS - Nationella bibliotekssystem (Sverige)

Søgetjenesten LIBRIS <http://libris.kb.se/> indeholder 6,5 millioner titler fra ca. 170 biblioteker ved svenske universitets-, højskole- og forskningsbiblioteker samt godt 20 folkebiblioteker. LIBRIS indeholder bl.a. bøger, afhandlinger, artikler og elektronisk publiceret materiale.

Referencer

Assarsson, P. (2015). *Musik och estetiska lärprocesser i förskolan [Elektronisk resurs]*. Hentet fra <http://urn.kb.se/resolve?urn=urn:nbn:se:lnu:diva-46181>

Bendroth Karlsson, M. (2010). *Bildskapande i förskola och skola [Elektronisk resurs]*. Lund : Studentlitteratur ;

Björklund, C., & Palmér, H. (2019). I mötet mellan lekens frihet och undervisningens målorientering i förskolan [Elektronisk resurs]. I *Forskning om undervisning och lärande* (Bd. 7:1, 64–85). Forskning om undervisning och lärande. Hentet fra <http://urn.kb.se/resolve?urn=urn:nbn:se:lnu:diva-81349>

Ehrlin, A. (2020). *Estetiska uttrycksformer i teori och praktik : bild-, drama- och musikdidaktik*. Stockholm: Liber.

Elm, A. (2012). *Design för lärande i förskola [Elektronisk resurs]*. Norstedts. Hentet fra http://s3-eu-west-1.amazonaws.com/production-thumbnails/ebook_thumbs/5779_ebook_cover.jpg

Folkman, S., Johansson, I., Lindgren, A.-L., & Björk-Willén, P. (2017). *Distans, disciplin och dogmer - om ett villkorat lyssnande i förskolan [Elektronisk resurs] En studie av lyssnandet i en Reggio Emiliainspirerad pedagogik*. Stockholm University. Hentet fra <http://urn.kb.se/resolve?urn=urn:nbn:se:su:diva-141571>

Lindqvist, A. (2019). Bortglömda kroppar i ett akademiserat förskolläraryrke? [Elektronisk resurs] om förskollärares lärprocess. I *På Spissen* (Bd. 5:1, 43–64). På Spissen. Hentet fra <http://urn.kb.se/resolve?urn=urn:nbn:se:umu:diva-157074>

Styrke, B.-M. (2015). *Kunskapande i dans : om estetiskt lärande och kommunikation*. Stockholm: Liber.

Udvælgelseskræterier

Her vil jeg uddybe nærmere p baggrund af den fælles drøftelse i forskningsgruppen, hvilke kriterier vi har lagt til grund for vores udvælgelse af endelige referencer til brug i projekter.

Udvalgte referencer til brug i projektet

1. Björklund, C., & Palmér, H. (2019). I mötet mellan lekens frihet och undervisningens målorientering i förskolan [Elektronisk resurs]. I *Forskning om undervisning och lärande* (Bd. 7:1, 64–85). Forskning om undervisning och lärande. Hentet fra <http://urn.kb.se/resolve?urn=urn:nbn:se:lnu:diva-81349>
2. *Drama, teater og demokrati : antologi : I barnehage, skole, museum og høyere utdanning.* (u.å.). Bergen: Fagbokforlaget.
3. Fredriksen, B. C. (2013). *Begripe med kroppen : barns erfaringer som grunnlag for all læring.* Oslo: Universitetsforl.
4. Folkman, S., Johansson, I., Lindgren, A.-L., & Björk-Willén, P. (2017). *Distans, disciplin och dogmer - om ett villkorat lyssnande i förskolan [Elektronisk resurs] En studie av lyssnandet i en Reggio Emiliainspirerad pedagogik.* Stockholm University. Hentet fra <http://urn.kb.se/resolve?urn=urn:nbn:se:su:diva-141571>
5. Guss, F. G. (2015). *Barnekulturens iscenesettelser : I : Lekens dynamiske verdener* (Bd. 1). Oslo: Cappelen Damm akademisk.
6. Guss, F. G. (2017). *Barnekulturens iscenesettelser : II : Dramaturgiske spiraler. Barnekulturens iscenesettelser 2* (Bd. II :). Oslo: Cappelen Damm akademisk.
7. Heggstad, K. M., Eriksson, S. A., & Rasmussen, B. (2013). *Teater som danning.* Bergen: Fagbokforl.
8. *Hverdagsrutiner.* (2014). Kbh: Tidsskriftet Vera.
9. Møen, I.-L., & Thoresen, E. (2019). *Kunstpedagogisk utviklingsarbeid i barnehagen* (1. utgave.). Bergen: Fagbokforlaget. OG BYGGER PÅ EMPIRISK ARBEJDE
10. Sæther, M. (2017). En musikers møte med de yngste barna i barnehagen. Om ikke å vite på forhånd hvilke ideer som kan komme til å fungere.

Konklusion på litteraturreview

Umiddelbare bemærkning for gennemøgningen:

Forskningen er meget sporadisk og griber i mange forskellige perspektiver

- A, Forskning i studerendes læreprocesser i uddannelsen til pædagoger med fokus på de praktisk – musiske fag (eksempelvis studieprojekter og lektorers dokumentation af studieprojekter
- B, Grundbøger for børnehavepædagoger i de praktisk musiske fag – æstetisk teori og praksis
- C, Kandidatspecialer som undersøger børns møde med kunst og pædagogers kunstarbejde med børn
- D, Historiske undersøgelser af de praktisk musiske fags anvendelse i dagtilbud